

Omenjenima lišama izreka uprava »Slov. gospodarja« javno pohvalo in zahvalo!

Izdatki za regulacijo Drave. Za regulacijo Drave med Borlom in Muretinci v dolžini 1130 metrov je določenih 1.598.606 din.

Zadružni koledar. Da opozori bravce »Slov. gospodarja« na veliko važnost zadružništva, je Zadružna zveza založila koledar in ga priložila prejšnji številki »Slov. gospodarja«. Naj bi celo leto opozarjal naše ljudstvo, da je njegova gospodarska bodočnost le v skupnosti. Denite koledar na vidno mesto, da vam celo leto govori o najvažnejšem vprašanju našega gospodarstva.

50 letna ženska iz Čateža je izginila. — Dne 1. januarja bo poteklo eno leto, odkar je Neža Ivanjšek, stara okoli 50 let, neznano kam izginila. Kljub vsestranskim poizvedbam ni bilo mogoče priti na sled izginuli. Otežkočena je bila preiskava tudi radi tega, ker ni pustila za seboj nikakega sledu, niti poslovljno pismo. Sosedje sicer govorijo, da je večkrat dejala, da bo kar nenadoma nekam odpotovala, toda nikomur ni zaupala kam in tudi nihče ni videl od imenovanega dne. Ženska je srednje postave, bledega in podolgovatega obraza. V slučaju, da bi kdo vedel kaj o njej, se naproša, da obvesti najbližjo orožniško postajo, katera bo potem ukrenila vse potrebno.

Požari

V Ločah v župniji Dobova pri Brežicah je izbruhnil ogenj v gospodarskem posloju posestnice Terezije Zibert. Škoda znaša 20.000 din. Zibertova sploh ni bila zavarovana. Gasilci so preprečili, da se ogenj ni razširil.

V Ljubljani na Celovški cesti je povzročil nočni požar v elektrotehnični delavnici Gabersček 30.000 din škode. Ogenj je nastal radi kratkega stika.

V Dražencah na Dravskem polju je izbruhnil ogenj pri posestniku Jakobu Novaku. Ogenj je uničil stanovanjsko ter gospodarsko poslopje. Škoda je 80.000 din.

Dne 24. decembra ponoči je Mariji Sapač v Novih Bežovcih v Prekmurju zgorelo gospodarsko poslopje. Škoda je okrog 10.000 din, pa je krita z zavarovalnico.

Zalostno je začel novo leto posestnik Franc Kozar iz Boreče v Prekmurju. Na novega leta dan mu je namreč pogorelo ostrešje hiše. Škoda pa je kljub temu 13.000 din, ki pa ni krita z zavarovalnico. Gasilci so se dobro postavili.

Tak nepridiprav spada v prisilno delavnico! V Delavski ulici v Mariboru je zalotila posestnica Antonija Menaček v stanovanju mladega fanta, ki je odpiral z vitrihom omaro. Mladostni vlomilec se je radi presenečenja pognal skozi okno prvega nadstropja na ulico. Padel je pred noge hčerke hišne lastnice, ki je pregnala tatu. Prihiti so na pomoč sosedje in kmalu je bil nepridiprav v rokah policije. Gre za 16 letnega Henrika Lorbek iz No-

ve vasi pri Mariboru, ki ima že več vlovov na vesti ter spada v prisilno delavnico.

Pobegli kaznjence prijet. Iz mariborske kaznilnice pobeglega kaznjence Ignaca Kranjca so prijel orožniki od Sv. Barbare v Slov. goricah.

Zasačena gozdna tatova. Posestnik Josip Kuhn v Razvanju pri Mariboru je opazoval že dalje časa, da mu izginja les iz gozda. Od jeseni sem je bil oškodovan z lesno tatvino za 15.000 din. Pred nedavnim mu je odpeljal nekdo iz gozda tri sežnje lesa. Ko se je podal v noči na 8. januar v spremstvu prijatelja v svoj gozd, je presenetil dva neznanca, ki sta podrla 20 m visoki in pol metra debeli hrast ter sta ga ravno razžagavala. Eden od zasačenih je skočil s sekuro nad Kuhna in mu je prekalil njegovo dragoceno puško na dvojce. Kuhn se je branil s kopitom ter cevjo. V borbi sta bila poškodovana oba tata in Kuhn. Nasilna uzmoviča pa sta Kuhn in njegov spremljevalec Pošinger nadvladala in sta oba izročila orožnikom.

Nevaren vlomilec prijet v Hočah. Po okolici Škofje Loke je bila dalje časa na delu vlomilska družba, o kateri je dognano, da je izvršila 16 vlovov in povzročila do 300.000 din škode. Kolovodja te nevarne tolpe je bil brezposelni delavec Anton Kučer, ki se je izdajal za natakara. Oblast ga je zasedlovala s tiralicco. Zloglasnega vlomilca so prijel orožniki iz Hoč pri Mariboru, ki so našli nanj pri njegovem bratu.

V trgovini nevarno obstreljen. Mihael Vogrin, 26 letni plesarski pomočnik iz Device Marije v Brezju pri Mariboru, je prišel v Devici Mariji nakupovat v trgovino, v kateri je bil tudi delavec Ivan Hraštik iz Dupleka. Slednji je potegnil samokres in je ustrelil Vogrina baje iz ljubosumnosti v trebuh in ga zadel v želodec.

Cerkveni rop bo mogoče le pojasnjen. V noči na 30. november je bil izvršen v župno cerkev na Sp. Sv. Kungoti cerkveni rop. Neznanec je odnesel iz tabernaklja monštranco, ciborij in kelih. Sedaj so se šele pokazali sledovi za zločincem. V Pužovem gozdu je našla ženska, ki je šla na Novo leto k sv. maši, poleg poti raztresene sv. ho-

stije. O najdbi je obvestila kungoškega g. župnika, ki je svete hostije pobral in jih po predpisih sežgal. Par dni pozneje je našel v istem gozdu lovec Martin Frangeš na plašček od ciborija, ki še ni dolgo časa ležal v gozdu. Iz teh dveh najdb se da sklepati, da skriva cerkveni ropar ukradene svete posode nekje v bližini Sv. Kungote in da ni kak hrvatski delavec, kakor so prvotno domnevali.

Velika tatvina v Ljubljani. V Knafljevi ulici v Ljubljani je vlomil neznanec s ponarejenimi ključi v stanovanje lesnega trgovca Vojkote Vraza. Odnesele je 30.000 din gotovine, nad 4000 din vredne tri fotografske aparate ter še več drugih predmetov.

Roparski umor. Ob Zeleni poti v Trnovem pri Ljubljani so odkrili v baraki pri mestni vrtarstvu roparski umor. V majhni baraki je preživljala samotarsko življenje 61 letna delavka Marija Podpečan, rojena v Galiciji pri Celju in pristojna v Ljubljano. Na Kraljevo so se videli Podpečanova, nato pa ne več. Njena edina vsakdanja obiskovalka je bila mlekarica. Ker Podpečanova prinese nega mleka ni vzela in je bila baraka zaprta, je obvestila mlekarica okolico barake, da s samotarko v baraki nekaj ni v redu. Poklicana policija je vlomila v stanovanje. Staro žensko so našli mrtvo z dvema ranama na glavi, po notranjosti barake pa je bilo vse prebrskano. Storilec je iskal denar, ker je Podpečanova zelo skromno živeela in je morala imeti nekaj prihrankov. Sodno raztelesenje umorjene je ugotovilo, da napadena ni umrla radi ran, ki so bile povzročene na glavi, ampak je bila zadavljena z vrvo ali z jermenom, katerega ji je zadržal napadalec okrog vratu. Podpečanova je obiskoval v zadnjem času njen 23 letni nečak Henrik Podpečan, krojaški pomočnik, ki služi pri vojaki. Podpečana so videli na Sv. treh kraljev dan, potem pa ne več. Na tleh pod umorjeno so našli sponko od vojaškega pasu. Upati je, da bo Podpečan, ki je pustil v stanovanju umorjene samomorilsko poslovljno pismo, kmalu v rokah pravice.

Generalfeldmarschal Milch v razgovoru z nemškimi in italijanskimi častniki pri obisku letališča

Judež je pazljivo poslušal, da bi mu nobena beseda ne ušla. Tako dobro se mu je zdelo, da ga županova hči ni izdala, čeprav je imela take sitnosti zaradi tega, da mu je postalo toplo pri srcu in si je želel le to, da bi tudi on mogel zanj kaj storiti; za to dekle bi storil vse, tudi najhujše.

»Hej, Migeč, če že vse veš, povej nam, kdo je bil tisti, ki je čez Hudičev graben skočil!« se je zadržal Praparjev Nace z drugega konca mize. »Pa saj ti ne veš nič.«

»Meni je treba le v moj salomonski špegel pogledati, pa vem vse, kar je bilo in kar še bo, hehehe,« se je hahljal coprniki.

Vtem je privlekel štirioglato, črno obrobljeno ogledalce iz žepa, nataknil si ga je na konec nosa, poškilil z levim očesom skozi okno, z desnim v ogledalce, zraven pa skrivnostno zamrmral:

»Spektrum, tatum, nebulatorum!«

Vai so gledali pazljivo nanj. Tedaj je vzkliknil:

»Ah, zdaj ga vidim! ... Rdeč je v lice, zgornjo ustno ima rdečkano, levi uhelj ima skažen ...«

»Hoho, saj to je Mrkačev Luka,« so se oglašali okoli njega.

»Kako mu je ime, tega ne vem, hehehe, jaz ga samo vidim ... Zdaj pa ga bom pricopal, da ga boste vsi videli ... Alo, pridi!«

Komaj je utihnil, že so se duri odprle in v hišo je stopil — Mrkačev Luka, čokat fant z zalitimi lici, s pre-

klano zgornjo ustno in skaženim uhljem. Vse je utihnilo, vsi so uprli oči v prišleca. Ta se je najprej zavzel, ko je videl vse poglede vase uprte, potem pa se je zadržal:

»Kaj pa zijate v me kakor teleta v nove duri?«

Ker je veljal Luka za jezoritneža in pretepača, mu ni nobeden nič odgovoril. Migcu pa se je obraz hudobno nakremžil. Skrivaj je pomignil Judežu, nakar se je ta bliže presedel, da bi mogel coprniku, če bi bilo treba, na pomoč. Molč je Mrkačevega še bolj razkuril:

»V delu ste me imeli, to vidim. Zdaj pa hočem vedeti, kaj ste govorili.«

»Nič hudega,« se je oglasil Žagarjev Gustelj. »Pravijo, da si po Ojstriški planini jagal in da so te jagri zasledili, potem si jim pa ušel in čez Hudičev graben skočil.«

»To se je vrag zlagal. Jaz sem bil tisti dan na Tolstem vrhu pri Ocvirku. Saj sem se na sodnji izpričal,« se je drl Luka ves rdeč. »Oni lažniki, tisti Julki, pa bom posvetil. Ona je spletla vse marnje, da sem moral na sodnijo.«

»Pusti ti mojo sestro! Ona ni rekla ne o tebi nič in ne o kom drugem,« je vzrožil Nadvornikov Peter.

»Ti in tvoja sestra! Tvoja sestra je jezičljiva čenča in lažnica.«

»Kaj si rekel?« je zavpil županov sin in je planil proti Mrkačevemu.

Sprijetela sta se in zaletela po sobi, mize so padale,

iz malega sprejemnega aparata in mikrofona. Vsa priprava je lahka ter jo človek utegne nositi tako rekoč v žepu. Nov način govorečega dopisovanja je argentinska iznajdba. Prvič je bila praktično prikazana na letošnjem kongresu poštne tehnike v Buenos Airesu. »Govoreče« pismo je mogoče poslati v vsako državo, ki je članica Mednarodne poštne unije. Na glavni pošti v Buenos Airesu so postavili dva taka aparata, prav tako pa na vseh pomožnih poštah. V teku prvega meseca, ko je bila novost vpeljana, je pošta v Buenos Airesu odposlala 2377 »govorečih pism«. Srna, ki prihaja vsako leto h gozdarju prezimovati. Pred leti so našli otroci nekega namškega gozdarja v gozdu srnine

Ukradeno žito. V noči na 3. januar je bilo Janezu Poliču v Tivolcih 29 ukradenih vse zrnje iz kleti. Nepridiprav je dobro zaklenjeno klet s silo odprl in odnesel 79 kg žita, 70 kg ajde in 30 kg fižola. Prizadeta družina je ostala skoraj brez prehrane.

Po svetu

Med Nemčijo in sovjetsko Rusijo sklenjen trojni sporazum. Nemčija in sovjetska Rusija sta podpisali tri pogodbe, ki poglobljajo medsebojno sodelovanje in prijateljstvo. Novi sporazum ureja izmenjavo blaga med obema državama do 1. avgusta 1942. Sovjetska Rusija bo dobavila Nemčiji surovine, industrijske proizvode, petrolej in življenjske potrebščine, posebno žito. Nemčija dostavi Rusiji industrijsko opremo. Druga pogodba med obema vele-silama določa razmejitve, tretja pa preselitev nemških državljanov in baltskih Nemcev iz sovjetskih republik Litve, Letonske in Estonske v Nemčijo ter prebivalcev beloruske narodnosti iz okrožij Memel in Suvalki v Rusijo.

Stališče Bolgarije. Kakor znano, se je mul-dil bolgarski ministrski predsednik Filov pred nedavnim v Nemčiji, kjer se je razgovarjal z vodilnimi nemškimi politikami. Njegovo bivanje v Nemčiji so razlagali v tem pravcu, da bi naj Bolgarija dovolila Nemcem prehod čet proti Grčiji. Ko se je Filov zopet vrnil v Sofijo, je sklenila njegova vlada, da bodo bolgarski ministri na shodih 12. januarja pojasnili narodu stališče Bolgarije. Ministrski predsednik Filov je mel v Ruščuku shod, na katerem je izjavil med drugim, da Bolgarija ne bo služila tujim koristim. Bolgarski narod ni ruski, niti nemški, niti italijanski. Bolgarski narod ne bo dopustil nikomur, ki bi hotel narediti iz Bolgarije kako narodnosocialistično ali komunistično ali fašistično legionarsko državo, ker te oblike ne odgovarjajo našim življenjskim pogojem. Morebiti je boljševidem zelo dober za Rusijo, morebiti narodni socializem zelo dobro odgovarja koristim Nemčije, ali pa fašizem zelo dobro italijanskim koristim, toda to so stvari, ki se ne morejo presaditi na bolgarska tla. In zato se mi ne smemo navdušiti za nobeno posnemanje — je dejal Filov.

Inseriral bi, pa ne vem kako! — Naredite tako: napišite besedilo in preštejte besede, prištejte še en dinar za davek na oglas, v ku-vertu dajte znamk za to vsoto in pošljite z besedilom na: Upravo »Slov. gospodarja«, Ma-ribor, Koroška cesta 5.

Boj za Suez med svetovno vojno in danes

Sueški prekop — najvažnejši vojni cilj Italije

Odkar je stopila Italija ob strani Nemčije v vojno, so se začeli vojni zapletljaji množiti ob Sredozemlju. Oba dohoda v Sredozemsko morje: Gibraltar in Sueški prekop, pridobi-vata vedno več na veljavi. Omenjeni vodni poti, vhod in izhod iz Sredozemlja, sta pod angleškim nadzorstvom. Nasilna odstranitev angleškega nadziranja je eden najbolj važnih vojnihih ciljev Italije. Nekateri so menja, da je za Italijo večjega pomena to, ker je poleg Gibraltarja v angleških rokah tudi Sueški prekop, skozi katerega ima Italija zvezo iz Sredozemskega morja z italijanskimi koloni-jami v Abesiniji in ob Rdečem morju.

Egipt in Anglija sta storila malo za izgradnjo prekopa

Vsakdo, kateri zasleduje predzgodovino gradnje Sueškega prekopa, mora priznati, da sta Egipt in Anglija, ki imata danes prekop v rokah, primeroma zelo malo storila, da je bila zamisel prekopa uresničena. Posebno Anglija je gradnji te pomorske zveze odločno na-sprotovala.

Francozi — ustvaritelji Suez

Oče zamisli Sueškega prekopa in uresniče-nja tega ogromnega dela je bil francoski inženir Lesseps. Znal je pridobiti po dolgem tru-du za svoj načrt francoski kapital in tedanja francoskega cesarja Napoleona III. ter nje-govo soprogo Evgenijo. Šele tedaj, ko so bila denarna sredstva za prekop zagotovljena in so Angleži uvideli, da bo ta načrt uresničen, so naenkrat spremenili svoje prvotno odklonilno stališče. Ko so videli na Angleškem, da se bliža prekop otvoritvi, so se oklenili načela: ker je prekop že enkrat tu, ga moramo dobiti za vsako ceno pod svoje nadzorstvo. In kako so Angleži ta cilj tudi dosegli, hočemo raz-ložiti v naslednjem.

Nakup sueških delnic

Angleški državniki so dosegli nadzorstvo nad Suezom v dveh razdobjih. Leta 1875. so pokupili angleški lordi od egiptovskega pod-kralja Ismaila pretežni del sueških delnic in s tem so dobili odločujoči vpliv na vodstvo prekopa. Leta 1882. pa so si prilastili z za-sedbo Egipta vojaško nadzorstvo nad to naj-važnejšo vozno potjo.

Francozi se niso hoteli zameriti Angležem

Egiptovski podkralj Ismail, ki je zelo raz-sipno živel, je moral 1. decembra 1875 plačati dolg v znesku 80—100 milijonov zlatih fran-kov. Ker pa so bili vsi njegovi dohodki vna-

prej zarubljeni, je bil prisiljen, da je prodal 177.000 sueških delnic. Nakup delnic je pod-kralj prvotno ponudil znamenitemu franco-skemu bankirju. Ta je hotel pridobiti za na-kup francoskega zunanega ministra vojvodo Decazes. Francozi so Lili tedaj ravno pod težkim pritiskom poraza, katerega so doživeli v francosko-nemški vojni. Niso hoteli ugriz-niti to ponudbo, ker se niso hoteli zameriti svojim angleškim prijateljem.

Dobro organizirane angleške nakane

Kakor hitro so pa zvedeli Angleži, da je vladar Egipta v veliki denarni stiski, mu je ponudil angleški minister Disraeli sto milijo-nov za njegove sueške delnice. Ker je lahko-miselni podkralj nujno potreboval denar, je sprejel angleško ponudbo. Od tedaj je razpo-lagala angleška vlada s tremi osminkami su-eških delnic, kar še nikakor ni pomenilo ve-čine. Podčrtati je treba še to dobro za An-gleže, da so bile ostale delnice razkropljene po svetu in se nikakor ni mogla ustvariti opo-zicija proti dobro organiziranim angleškim nakanam.

Drugi angleški korak

Drugi korak do nadzorstva nad prekopom so napravili Angleži sedem let pozneje, v letu 1882. V Egiptu se je polastil vlade na čelu nacionalnega gibanja Arabi paša. Kakor hitro so začeli egiptovski nacionalisti nasilno na-stopati proti tujcem, so uporabili Angleži to priliko, da so izkrcali svoje čete. Kljub vsem obljubam in ugovorom egiptovske vlade se enkrat izkrcani angleški vojak ni dal več od-straniti iz Egipta.

Med svetovno vojno in po sklepu miru

Med svetovno vojno so zastavljali Nemci in Turki vse sile, da bi se polastili Sueškega pre-kopa iz Palestine in Sirije, kar jim pa ni uspelo.

Po svetovni vojni pa so Angleži dosegli še to, da jim je bilo izročeno pokroviteljstvo nad Sveto deželo. Kakor hitro so imeli to, so si ustvarili zasedbo otoka Cipra in vzhodnem delu Sredozemskega morja trdno postojanko. Danes že ogrožajo angleška utrjena gnezda v Sredozemlju italijanska mornariška in letal-ska oporišča v Tobruku in na Lerosu. Vendar pa niso angleške postojanke tako dolgo v res-ni nevarnosti, dokler razpolagata Grčija in Turčija z najboljšimi pristanišči ob Sredo-zemlju in sta ti državi napram Angliji v sta-nju zavezništva.

Važnost Suez za Anglijo

Angleške utrjene točke v Egiptu, Palestini in na otoku Cipru niso tolikanj važne radi

mladiče. Eno živalco so vzeli in jo odnesli do-mov. Ko jo je gozdar pregledal, je videl, da je mala srnica ranjena. Vsi ljudje pri hiši so imeli radi majhno živalico, ki se je hitro udomačila in postala krotka. Še več, sprijaznila se je tudi z gozdarjevim psom. Dali so ji ime Suzi. Rana se je pri skrbni negi hitro zacelila in srnica je bila od dne do dne bolj brh-ka in vesela. Otroci so jo imeli rajši kot druge domače živali. Nekega dne je oče rekel, da mo-ra srna nazaj v gozd, kamor spada. Nič niso pomagale prošnje in sol-ze otrok. Gozdar je ostal pri svojem sklepu in jo je nekega dne odnesel v gozd. Po povratku je pripovedoval, kako ga je živalca žalostno gledala, ko je odhajal, potem pa se je zgubila med drev-

kozarci in krožniki so se drobili. Migeč se je tresel od smeha. Kmalu pa je bilo videti, da bo Luka spravljal Petra pod se. Tedaj se je Judež počasi vzdignil, nato pa je naglo zgrabil Mrkačevega za pas in za vrat ter ga odtrgal od županovega. Toda zdaj sta oba planila na Judeža:

»Prekleti smrkovec požgani, ne vtikaj se v najin račun!« je zapiskal Luka.

Ali že mu je Judež zasolil eno za uho. Vtem pa je že tudi njega županov sunil med rebra in se sadril nad njim:

»Mrha Judeževa, ali misliš, da na tvojo pomoč ča-kam? Jaz bom sam opravil.«

Že je Judež v drugo vzdignil roko, da bi udaril še Petra, toda naglo jo je pobesil, zaškrilal je z zobmi in je obstal s stisnjenimi pestmi. V hišo je planil krčmar s tremi hlapi in je napravil pretepu konec. Judež ni po-gledal nikogar, ni rekel besede, mrko je strmel predse in je odšel. Strahovito je kuhalo v njem. Ko bi mu bil kdo drugi kaj takega rekel, kakor mu je zabrusil Nadvor-nikov Peter, bi se mu bil kruto maščeval. Ali Peter je bil Julkin brat. Do Julke pa je čutil nocoj toliko hvalež-nosti, da je s silo zadušil jezo na Petra. Tudi naslednje dni je mislil mnogo več na Julko kakor na sramoto, ki mu jo je storil Peter, njen brat, in si je želel, da bi jo srečal.

Četrtek nato jo je vendar pričakal. Videl jo je, ko

je šla spet v planino, in je sklenil, da jo počaka na poti, ko se bo vrnila. Dolgo je ni bilo, prišla je šele pozno popoldne. Stopil je prednjo, kakor da je pravkar prišel po opravih tod, in ji je dejal na moč prijazno:

»Dober dan, Julka!«

Ona je malo prebledela in je odgovorila hladno:

»Bog daj!«

»Julka, nekaj bi ti rad povedal,« je ponižno poprosil. »Ti si bila tako dobra z menoj. Bodi lepo zahvaljena, da me nisi izdala!«

»Ali misliš, da imam Judežovo navado?« mu je od-govorila prevzetno.

Klecnil je, kakor da ga je kdo udaril. Segel je potem v žep in potegnil iz njega čedno opran in zložen bel robec ter ga ji pomolil:

»Julka, na, na, tu imaš...« je jecljal, »tu imaš...

Prav mi je prišel... Bodi lepo zahvaljena!«

Prvi trenutek je bilo videti, da bo vzela robec. Toda naglo je umaknila roko:

»Kar obdrži ga! Nočem... Imam še drugih.«

Zopet ga je streslo in kri mu je udarila v lice.

Tedaj ga je vprašala:

»Ali te roka še boli?«

»A! Se je že davno zacelilo.«

»Poslušaj: srečo imaš, pa ne podajaj se več v tako nevarnost!« ga je svarila. »Drugič bi ti Bog morda ne pomagal več. Pomisli, da imaš dušo! To bi bilo strašno,